

Anti-pestbeleidsplan

Jan van Brabant College

Woord vooraf

Het Jan van Brabant College wil met dit pestprotocol een bijdrage leveren aan de bewustwording van het feit dat er fundamentele verschillen zijn tussen mensen. Het niet accepteren en erkennen van deze verschillen kan vaak een begin zijn van het pesten. Door te wijzen op verschillen tussen mensen ontstaat er begrip en een open schoolklimaat waarin iedereen mag zijn zoals hij is.

Wij vinden het van wezenlijk belang dat een kind kan opgroeien in een veilige omgeving; een kind dat wordt gepest kan dat zijn leven lang met zich meedragen. Een leerling die een groot deel van de dag op school doorbrengt moet er op kunnen vertrouwen dat die school er alles aan doet om ervoor te zorgen dat hij zich veilig voelt.

Een klimaat waarin gepest wordt, tast iedereen aan. In een groep waar gepest wordt, kunnen alle leerlingen slachtoffer worden. Pestgedrag moet dan ook door iedereen serieus worden genomen. Het lastige is dat veel pestgedrag zich in het verborgene afspeelt, zodat het moeilijk is om er greep op te krijgen. Zelfs als het pestgedrag wordt opgemerkt, weten leerkrachten en anderen niet altijd hoe ze ermee om kunnen gaan. Docenten en onderwijsondersteunend personeel hebben echter een taak (samen met de ouders en de leerlingen) bij het tegengaan van pesten.

Leerlingen moeten weten dat ze hulp kunnen krijgen van volwassenen in de school en hierom durven vragen. Ook moeten zij weten dat het geen blijk is van disloyaliteit als zij om deze hulp komen vragen. Begrippen zoals “klikken” willen we uitbannen. Volwassenen dienen oog te hebben voor de signalen van leerlingen. Ze dienen interesse te tonen en te luisteren naar wat de leerlingen te vertellen hebben. Zij dienen daar vervolgens verantwoord mee om te gaan.

De schoolleiding en medewerkers onderschrijven het anti-pestbeleid en hebben een voorbeeldfunctie qua gedrag, naar elkaar en naar de leerlingen toe. Zij staan voor de naleving van de schoolregels en een positief leefklimaat!

Doel document

Dit document is in eerste instantie geschreven voor de medewerkers van de school. Het beschrijft wat we onder pesten verstaan, hoe we pesten willen voorkomen en wat de aanpak is als er gepest wordt. Het hoofddoel is het voorkomen van pesten. In het geval van bestrijden van pesten moet dit document betrokkenen duidelijkheid geven over ieders rol. Daarnaast heeft het een informatieve en verwijzende functie.

Voor de tekst van dit protocol is (gedeeltelijk) gebruik gemaakt van anti-pestbeleidsplannen van andere scholen.

Daar waar ‘hij’ staat in dit document, kan ook ‘zij’ worden gelezen.

Met de vaststelling van dit document komen alle eerdere versies te vervallen.

Hoofdstuk 1 Pesten

1.1 Wat is plagen en wat is pesten?

Er is een verschil tussen plagen en pesten. Bij plagen zien beide partijen het als een spel of lolletje. Plagen gebeurt spontaan en duurt niet te lang. Plagen gebeurt niet dag in dag uit en bij plagen ben je gelijk aan elkaar en is er niemand de baas. We spreken van pesten als dezelfde leerling regelmatig en systematisch bedreigd en geïntimideerd wordt of zich zodanig voelt. Pesten is een vorm van geweld en daarmee grensoverschrijdend en zeer bedreigend.

In een groep waar gepest wordt, kunnen alle leerlingen slachtoffer worden. Het klimaat in de klas wordt onveilig. Pestgedrag moet dan ook door iedereen serieus worden genomen.

Het lastige is dat veel pestgedrag zich in het verborgene afspeelt, zodat het moeilijk is om er greep op te krijgen. Vooral ook door het gebruik van sociale media gebeurt veel pestgedrag buiten schooltijden en buiten het zicht van volwassenen.

In onderstaande tabel wordt een overzicht gegeven van de verschillen tussen plagen en pesten.

Plagen	Pesten
Gebeurt onbezonnen of spontaan	Gebeurt met opzet: de pester weet vooraf wie hij of zij zal pesten, op welke manier en wanneer
Heeft geen kwade bijbedoelingen	Wil iemand bewust kwetsen of kleineren
Duurt niet lang, gebeurt niet vaak en is onregelmatig	Kan lang blijven duren, gebeurt meer dan eens, is systematisch. Houdt niet vanzelf op na een poosje
Speelt zich af tussen “gelijken”	De strijd is ongelijk: de pester heeft altijd de bovenhand: de pester voelt zich zo machtig als het slachtoffer zich machteloos voelt
Is meestal te verdragen of zelfs plezierig, maar het kan ook kwetsend of agressief zijn	De pester heeft geen positieve bedoelingen wil pijn doen, vernielen of kwetsen
Meestal één tegen één	Meestal een groep (pester, meelopers) tegenover één geïsoleerd slachtoffer
De rollen liggen niet vast: nu eens plaagt de ene, dan de andere	Heeft een vaste structuur. De pesters zijn meestal dezelfde, de slachtoffers ook. Als de slachtoffers wegvallen, kan de pester wel op zoek gaan naar een ander slachtoffer
De pijn, lichamelijk of geestelijk, is draaglijk en van korte duur. Soms wordt het als prettig ervaren (plagen is kusjes vragen!)	Als er niet op tijd wordt ingegrepen, kunnen de lichamelijke en geestelijke gevolgen ingrijpend zijn en lang nawerken

De relaties worden na het plagen meteen hervat	Het is niet makkelijk om na het pesten een evenwichtige relatie te vinden: Het herstel gaat moeilijk en traag
Het geplaagde kind blijft een volwaardig lid van de groep	Het gepeste kind is geïsoleerd, voelt zich eenzaam en voelt dat het niet meer bij de groep hoort
De groep lijdt niet onder plagerijen en vindt nadien meteen haar draai terug	De groep lijdt onder een dreigend, onveilig gevoel. Iedereen is angstig, de kinderen vertrouwen elkaar niet meer, ze zijn niet erg open of spontaan er zijn weinig echte vriendjes in de groep

Bron: <http://www.pesten.nl/informatie-over-pesten/jongeren/14-18-jaar>

1.2 Hoe wordt er gepest?

Het pesten kan op verschillende manieren voorkomen. Hieronder staan enkele voorbeelden:

Fysiek	trekken aan kleding, duwen en sjoeren, schoppen en slaan, krabben en aan haren trekken, wapens gebruiken, opjagen en achterna lopen, in de val laten lopen, klem zetten of rijden, opsluiten, stalken
Materieel	afpakken van kledingstukken, schooltas, schoolspullen, kliederen op boeken, banden lek prikken, fiets beschadigen
Verbaal	schelden, jennen, vernederen, belachelijk maken, dreigen, met bijnamen aanspreken, gemene briefjes
Relationeel	Roddelen, doodzwijgen en negeren, uitsluiten van feestjes of bij groepsopdrachten

1.3 Digitaal pesten

Daarnaast kennen we het digitaal pesten oftewel cyberpesten. Digitaal pesten is het pesten of misbruiken via het internet en via mobiele telefoon. Cyberpesten kan nog veel harder zijn dan pesten in het gewone, dagelijkse leven. Dit komt doordat de ouders gemakkelijk anoniem kunnen blijven en de reikwijdte van het internet veel groter is. Tegelijkertijd komen kinderen er op steeds jongere leeftijd mee in aanraking.

Voorbeelden van digitaal pesten:

- pest-mail (schelden, beschuldigen, roddelen, beledigen);
- stalking: het stelselmatig lastig vallen van iemand door het blijven sturen van hate-mail of het dreigen met geweld via bijvoorbeeld de sociale media;
- het tegenkomen en/of doorsturen van ongewenst materiaal zoals: porno en kinderporno, persoonlijke foto's, gewelddadig materiaal, het bewerken van foto's etc.;
- ongewenst contact met vreemden;
- webcam-seks: beelden kunnen worden opgeslagen en te zijner tijd leiden tot misbruik;
- hacken: gegevens stelen of instellingen aanpassen. Ook het uit naam van een ander versturen van pest-mail;
- buitensluiten van sociale media (What'sapp, Instagram, Twitter, SnapChat, YouTube, Facebook)

Effecten van digitaal pesten

De effecten van digitaal pesten kunnen erger zijn dan bij traditioneel pesten. Opnames die via de webcam worden gemaakt, worden vaker aan een ander doorgegeven. Deze opnames verdwijnen nooit meer. Over de hele wereld kan een foto op een site staan. Foto's die eenmaal op internet staan zijn soms niet meer te verwijderen. Adviezen voor de aanpak van digitaal pesten zijn te vinden in bijlage VI.

Hoe kun je digitaal pesten voorkomen?

- Leerlingen bewust maken van de gevaren op internet, de effecten van digitaal pesten en de strafbare feiten;
- Afspreken van internetgedrag en samen met de leerlingen regels maken;
- Pesten bespreekbaar maken in de klas en leerlingen elkaar daarop laten aanspreken. Voor leerlingen: tips tegen digitaal pesten;
- Sancties van het anti-pestprotocol consequent toepassen;
- Ouders informeren. Ouders zijn over het algemeen niet goed op de hoogte van wat hun kind op internet doet;

1.4 De gepeste leerling

Sommige leerlingen lopen meer kans gepest te worden dan andere. Dat kan met hun uiterlijk, gedrag, gevoelens en sociale vaardigheden te maken hebben. Bovendien worden kinderen pas gepest in situaties, waarin pesters de kans krijgen om een slachtoffer te pakken te nemen, dus in onveilige situaties. Leerlingen die gepest worden, doen vaak andere dingen of hebben iets wat anders is dan de meesten van hun leeftijdgenoten: ze bespelen een ander instrument, doen een andere sport, zijn heel goed in bepaalde vakken of juist niet of ze praten ABN in plaats van Helmonds.

Een kind dat wordt gepest, praat er thuis niet altijd over. Redenen hiervoor kunnen zijn:

- Schaamte;
- Angst dat de ouders met de school of met de pester gaan praten en het pesten nog erger wordt;
- Het probleem lijkt onoplosbaar;
- Het idee dat de gepeste leerling niet mag klikken.

1.5 Mogelijke signalen van gepest worden

Het meeste pestgedrag vindt in het verborgene plaats en is niet zichtbaar voor volwassenen. Des te meer moeten wij letten op signalen die kunnen wijzen op pesten. Mogelijke signalen zijn:

- Niet meer naar school willen;
- Niet meer over school vertellen thuis;
- Nooit meer andere kinderen mee naar huis nemen of bij anderen gevraagd worden;
- Slechtere resultaten op school dan vroeger;
- Regelmatig spullen kwijt zijn of met kapotte spullen thuiskomen;
- Regelmatig hoofd- of buikpijn hebben;
- Blauwe plekken hebben op ongewone plaatsen;
- Niet willen slapen, vaker wakker worden, bedplassen, nachtmerries hebben;
- De verjaardag niet willen vieren;
- Niet buiten willen spelen;
- Niet alleen een boodschap durven doen;
- Niet meer naar een bepaalde club of vereniging willen gaan;
- Bepaalde kleren niet meer willen dragen;
- Thuis prikkelbaar, boos of verdrietig zijn;
- Automutilatie.

1.6 De pester

Pesters zijn vaak de sterkeren in hun groep. Zij zijn of lijken populair maar zijn dat uiteindelijk niet. Ze dwingen hun populariteit af door stoer en onkwetsbaar gedrag, maar van binnen zijn ze vaak onzeker en proberen ze zichzelf groter te maken door een ander kleiner te maken. Pesters krijgen vaak andere kinderen mee, want wie meedoet, loopt zelf de minste kans om slachtoffer te worden.

Pestgedrag kan een aantal dieper liggende oorzaken hebben:

- Een problematische thuissituatie;
- Een vaak gevoelde anonimiteit (ik besta niet). Als een pester zich verloren voelt binnen een grote groep, kan hij zich belangrijker maken door een ander omlaag te drukken;

- Het moeten spelen van een niet-passende rol;
- Een voortdurende strijd om de macht in de klas;
- Een niet-democratisch leefmilieu binnen de school, een docent is autoritair en laat op een onprettige wijze blijken dat hij de baas is. Dergelijke spanningen kunnen op een zondebok worden afgereageerd;
- Een gevoel van incompetentie op school (slechte cijfers of een laag niveau)
- Een zwak gevoel van autonomie (te weinig zelfstandigheid en verantwoordelijkheid);
- Zelf op de basisschool slachtoffer van pesten geweest en te allen tijde willen voorkomen dat het in het voortgezet onderwijs weer gebeurt.

1.7 Meelopers en andere leerlingen

Meelopers zijn leerlingen die incidenteel meedoen met het pesten. Dit gebeurt meestal uit angst om zelf in de slachtofferrol terecht te komen, maar het kan ook zo zijn dat meelopers stoer gedrag wel interessant vinden en dat ze denken in populariteit mee te liften met de pester. Verder kunnen leerlingen meelopen uit angst vrienden of vriendinnen te verliezen. Meelopers zijn zich vaak niet bewust van de gevolgen van hun gedrag en hebben soms niet eens in de gaten dat ze meedoen.

De meeste leerlingen houden zich afzijdig als er wordt gepest. Ze voelen zich wel vaak schuldig over het feit dat ze niet in de bres springen voor het slachtoffer of hulp inschakelen.

Hoofdstuk 2   Het aanpakken van pesten

Pesten is onacceptabel en vraagt om een duidelijke en krachtige reactie vanuit de school. De grote vraag is hoe dat het beste kan en vooral hoe we dat als team het beste kunnen doen. Met het anti-pestbeleid legt de school vast dat we pestgedrag op school niet accepteren en volgens een vooraf bepaalde handelwijze gaan aanpakken.

2.1   Uitgangspunten

Een dergelijk beleid en protocol kunnen alleen functioneren als aan bepaalde voorwaarden is voldaan:

- a. Erken het probleem
Pesten moet als een probleem worden gezien door alle direct betrokken partijen; leerkrachten, onderwijsondersteunend personeel, ouders en leerlingen. Met het ondertekenen van het Nationaal onderwijsprotocol (zie bijlage I) laten alle betrokken partijen zien, dat zij bereid zijn tot samenwerking om de problemen rond pesten aan te pakken.
- b. Neem een actieve houding aan
De school is actief in het scheppen van een veilig, pedagogisch klimaat waarbinnen pesten als onacceptabel gedrag wordt ervaren.
- c. Signaleer pestgedrag
Docenten en onderwijsondersteunend personeel moeten pesten kunnen signaleren en vervolgens duidelijk stelling nemen tegen het pesten. De school dient te beschikken over een directe aanpak wanneer het pesten de kop opsteekt (het anti-pestprotocol).
- d. Voorkomen is beter dan genezen
De school ontplooit preventieve (les)activiteiten.

2.2   De vijfsporenaanpak

Een van de manieren om pesten aan te pakken is de vijfsporenaanpak. Deze wordt hieronder beschreven. Op het Jan van Brabant College leveren we maatwerk; we zullen dus niet altijd alle stappen van deze aanpak inzetten maar kijken vooral naar datgene dat de leerlingen nodig hebben.

- a. Pesten is de algemene verantwoordelijkheid van de school
De school zorgt ervoor dat de directie, mentoren en docenten voldoende informatie hebben over het pesten in het algemeen en over het aanpakken van pesten in het bijzonder. De school werkt aan een goede anti-pestaanpak, zodat de veiligheid van leerlingen binnen de school zo optimaal mogelijk is. Bespreekbaar maken van signalen is een taak van de school. Daarnaast laat school zien, ook d.m.v. dit protocol, dit onderwerp serieus te nemen.
- b. Het bieden van steun aan de gepeste leerling. Het probleem wordt serieus genomen:
Er wordt uitgezocht wat er precies gebeurt.
Er wordt overlegd over mogelijke oplossingen.
De mentor bespreekt het probleem.
Het aanbieden van hulp door middel van doorverwijzen naar het zorgteam, indien nodig.

- c. Acties gericht op de pester
Het confronteren van de leerling met zijn gedrag en de gevolgen hiervan voor de pester.
De oorzaken duidelijk proberen te krijgen, de motieven onderzoeken.
Bewustmaken van gebrek aan empathisch vermogen.
Indien nodig doorverwijzen naar het ondersteuningsteam of een andere vorm van versterking van de sociale vaardigheden.

- d. Het betrekken van de groep bij het probleem.
De mentor bespreekt met de klas het pesten en benoemt de rol van alle leerlingen hierin
Er wordt gesproken over mogelijke oplossingen en wat de klas kan bijdragen aan de verbetering van de situatie. De mentor komt hier in de toekomst op terug.

- e. Acties gericht op de ouders
Ouders die zich zorgen maken over pesten worden serieus genomen.
De school werkt samen met de ouders om het pesten aan te pakken.
De school geeft adviezen aan de ouders in het omgaan met hun gepeste of pestende kind.
De school verwijst de ouders zo nodig naar het ondersteuningsteam of externe hulpverlener.
De ouders van leerlingen die gepest worden, hebben er soms moeite mee, dat hun kind aan zichzelf zou moeten werken. Hun kind wordt gepest en dat moet gewoon stoppen. Dat klopt, het pesten moet stoppen. Echter een gepest kind wil zich niet alleen veilig voelen op school; het wil ook geaccepteerd worden. Het verlangt ernaar om zich prettig en zelfverzekerder te voelen. Daar kan begeleiding of een training aan bijdragen.

Hoofdstuk 3 Preventieve maatregelen

Het Jan van Brabant College wil ervoor zorgen dat er geen pestgedrag in de school is. Dat betekent dat ons gedrag in de school gericht is op het voorkomen van pesten. Daartoe gelden de volgende uitgangspunten:

- Het pesten is de algemene verantwoordelijkheid van de school.
- Pesten wordt als een probleem gezien door alle direct betrokken partijen, leerkrachten, onderwijsondersteunend personeel, ouders en leerlingen.
- De school is actief in het scheppen van een veilig, pedagogisch klimaat waarbinnen pesten als onacceptabel gedrag wordt ervaren.
- De school werkt aan een goed beleid rond pesten, zodat de veiligheid van leerlingen binnen de school zo optimaal mogelijk is.
- De school zorgt dat alle medewerkers voldoende informatie hebben over het pesten in het algemeen en het aanpakken van pesten.
- Docenten en onderwijsondersteunend personeel moeten pesten kunnen signaleren en vervolgens duidelijk stelling nemen tegen het pesten.
- De school beschikt over een directe aanpak wanneer het pesten de kop opsteekt.
- Bij bemiddeling in pestsituaties richt de school zich zoveel mogelijk op het behoud of herstel van relaties. Oplossen van het probleem staat centraal, meer dan het aanwijzen van een schuldige en het uitdelen van straf. Er is immers schade ontstaan die materieel, fysiek en emotioneel kan zijn. Zowel voor de dader, het slachtoffer en andere betrokkenen staat die schade een nieuwe start in de weg. Het kan zelfs een bron zijn voor nieuwe conflicten. Er wordt zoveel mogelijk geprobeerd alle betrokkenen samen naar een oplossing te laten zoeken, daarin gesteund door derden (zie de methoden in de bijlagen).
- De school ontplooit preventieve (les)activiteiten, zie hieronder.

Het Jan van Brabant College neemt de volgende maatregelen ter preventie van pesten en ter bevordering van een veilig sociaal schoolklimaat:

- a. Beleid**
Het hebben en uitvoeren van een anti-pestbeleid. Het beleid wordt regelmatig geëvalueerd en indien nodig aangepast.
- b. Omgangsregels**
De mentoren en docenten van de onderbouwklassen stellen duidelijke klassenregels op, waarin staat beschreven hoe we met elkaar omgaan binnen en buiten de klas én op social media. Deze regels worden samen met de leerlingen opgesteld en regelmatig besproken. De regels zijn positief geformuleerd. Voorbeelden van zulke regels zijn 'we accepteren de ander zoals hij is', 'we praten positief over elkaar, ook op internet', 'we lossen problemen op', etc.
- c. Positieve groepsvorming / introductieactiviteiten**
Bij iedere nieuwe klasvorming en aan het begin van het schooljaar wordt uitgebreid aandacht besteed aan positieve groepsvorming, positief klassengevoel en een goede verstandhouding binnen de groep.
- d. Mentoruren**
De mentoren begeleiden structureel de klas als geheel en leerlingen individueel. De onderwerpen 'omgaan met elkaar', pesten en veiligheid op school worden regelmatig besproken. Dit zal voornamelijk in de onderbouw gebeuren.

- e. Toezicht
Er vindt structureel toezicht plaats in en buiten de klas, in pauzeruimtes, OLC, op het schoolplein, etc.
- f. Ouderbetrokkenheid
Ouders worden betrokken bij het anti-pestbeleid, door middel van bijv. ouderavonden, nieuwsbrieven, gesprekken op school, voorlichting over digitaal pesten, etc.
- g. Communicatie
Het anti-pestbeleid wordt zichtbaar uitgedragen en duidelijk gecommuniceerd naar leerlingen, ouders en medewerkers. Het is makkelijk toegankelijk via de website van de school.
- h. Opleiding docenten
Binnen het team is het anti-pestbeleid een regelmatig terugkerend onderwerp van gesprek. Ook kunnen docenten en o.o.p. zich scholen in het omgaan met pesten, als onderdeel van hun professionalisering
- i. Monitoring, registratie en klachtenregeling
Binnen de school zijn systemen ingericht voor de monitoring van sociale veiligheid, voor registratie van incidenten en voor het afhandelen van klachten. De klachtenregeling staat duidelijk vermeld op de website.

In de onderbouw wordt aandacht besteed aan pesten in één of meerdere mentorlessen. Hierbij worden afspraken gemaakt en leerlingen beloven elkaar om zich daaraan te houden. Dit kunnen ook afspraken zijn over de gewenste manier van omgaan met elkaar.

Indien een mentor of docent daartoe aanleiding ziet, besteedt hij expliciet aandacht aan pestgedrag in een groepsgesprek. Hierbij worden de rol van de pester, het slachtoffer, de meelopers en de stille getuigen benoemd. Van de gesprekken rond pesten worden aantekeningen gemaakt, die door de mentor worden bewaard in het leerlingvolgsysteem van zowel de pester als het slachtoffer.

Hoofdstuk 4   Signaleren en monitoren

4.1 Welke signalen en hoe doorgeven?

Wanneer signalen van pesten uit de klas komen of door collega's worden gemeld, is de mentor verantwoordelijk voor het in gang zetten van de interventie. De mentor zal het pestgedrag altijd melden bij de zorgcoördinator en de afdelingscoördinator en zal in overleg met hen actie ondernemen.

Het team waarborgt dat de leerling vertrouwelijk melding kan maken van pestgedrag en dat daarop zorgvuldig actie wordt ondernomen. De leerling kan pestgedrag melden bij alle medewerkers van de school. Mocht dit voor de leerling geen bevredigend resultaat opleveren, dan kan hij zich wenden tot de afdelingscoördinator. Het principe is dat interventie altijd op de afdeling plaatsvindt.

De leerling kan ervoor kiezen om pestgedrag niet op de afdeling te melden. Hij kan zich dan wenden tot een vertrouwenspersoon van het Jan van Brabant College.

De vertrouwenspersoon heeft dan eerst het gesprek met de leerling en onderzoekt waarom de leerling ervoor heeft gekozen om het pestgedrag niet op de afdeling te melden.

Vervolgens brengt de vertrouwenspersoon de zorgcoördinator op de hoogte. De zorgcoördinator beoordeelt welke verdere acties in het kader van de interventie genomen moeten worden, bijvoorbeeld inschakelen van gezins- en jongerencoach.

4.2   Waarom monitoren

Meten is weten. We kunnen alleen een goed anti-pestbeleid voeren als we inzicht hebben in de beleving van veiligheid en het welbevinden van de leerlingen op onze school. Daarom is monitoring een heel belangrijk element van dit beleid. Natuurlijk vindt monitoring iedere dag plaats, in en buiten de klas, in gesprekken met de groep en met de ouders. Daarnaast beschikt de school over instrumenten als het onderzoek door de GGD in leerjaar 2, het Emovo onderzoek, het tevredenheidsonderzoek en de incidentregistratie in Som.

4.3   Verplichting

De school is verplicht de sociale veiligheid van leerlingen te monitoren met een instrument dat een representatief en actueel beeld geeft. De inspectie krijgt vervolgens inzage in de resultaten van de monitoring en heeft de bevoegdheid om de inspanning van een school te beoordelen. Tevens moet de school kunnen aantonen met welke interventies of programma's zij zorg dragen voor een sociaal veilige leeromgeving en aandacht besteden aan pesten.

4.4   Resultaat

Indien bovenstaande aanpak niet tot het gewenste resultaat heeft geleid dan neemt de school passende maatregelen.

Aldus vastgesteld in de GMR vergadering van maandag 14 juni 2021

voorzitter GMR T. van Dijk

voorzitter van het College van Bestuur M. Meulen